

PC-5064/MH

A-2051

POLITICAL SCIENCE

(Semester-II)

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 70

Note : Attempt *two* questions each from Sections A & B carrying 10½ marks each and the entire Section C consisting of 14 short answer type questions carrying 2 marks each.

SECTION—A

- I. Define Political system. Discuss its functions according to David Easton.
- II. Define Duties. Explain Moral Duties and Legal Duties.
- III. Discuss relationship between Rights and Duties.
- IV. Define Social change. Discuss its types.

SECTION—B

- V. Define Liberty. Discuss its safeguards.
- VI. Discuss relationship between Liberty and Equality.
- VII. Define Democracy. Discuss its features.
- VIII. Discuss Marxian theory of Democracy.

SECTION—C

(Compulsory Question)

- IX. Write brief answer of the following :
  - 1. Write down *two* definitions of Political system.
  - 2. Define universality of Political system.
  - 3. What are the structure of Political system?
  - 4. Define Inputs.
  - 5. Feedback Loop Mechanism.
  - 6. Define Interest Aggregation.
  - 7. Conversion process of Political system.
  - 8. Legitimate coercive power.

9. Define Fundamental Rights.
10. Four Legal duties of an Individual.
11. Positive Liberty.
12. Social Equality.
13. Four hindrances which come in the way of Social change.
14. Define Referendum.

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10½ ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 14 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2-2 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

- I. ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਡੇਵਿਡ ਈਸਟਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- II. ਕਰਤਵਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਨੈਤਿਕ ਕਰਤਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਤਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- III. ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਤਵਾ ਵਿਚ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- IV. ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—B

- V. ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਇਸ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- VI. ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਵਿਚ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

VII. ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

VIII. ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

IX. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

1. ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
2. ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸਰਬ-ਵਿਆਪਕਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।
3. ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਬਣਤਰ ਕੀ ਹੈ?
4. ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।
5. ਫੀਡਬੈਕ ਲੂਪ ਬਣਤਰ।
6. ਹਿੱਤ ਇਕੱਤਰੀਕਰਨ।
7. ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ।
8. ਉਚਿਤ ਦਬਾਓ ਸ਼ਕਤੀ।

9. ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।
  10. ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਚਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਤਵ।
  11. ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ।
  12. ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਾਨਤਾ।
  13. ਚਾਰ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।
  14. ਰੈਫਰੈਂਡਮ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।
-